

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Викладач: канд. педагогічних наук, професор, зав.кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти Заверико Наталія Віталіївна

Кафедра: соціальної педагогіки та спеціальної освіти (факультет СПП ЗНУ, корпус 8, вул. Гоголя, 118, ауд. 219) E-mail кафедри: socialped@ukr.net

E-mail викладача: nzaveryko@ukr.net

Телефон кафедри: (061) 228-76-45

Інші засоби зв'язку з викладачем: *Viber, Telegram, Moodle*. Номер на сторінці курсу в *Moodle*

Освітня програма, рівень вищої освіти:		ЛОГОПЕДІЯ Бакалавр					
Статус дисципліни:		Нормативна					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2020-21	Рік навчання	3	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів¹	2	Лекційні заняття – 28 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 58			
Вид контролю:		залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1830				
Консультації: особисті – <i>понеділок з 13.00 до 15.00, четвер, з 11:00 до 13:00, VIII корпус, ауд. 219; дистанційні – ZOOM, за попередньою домовленістю</i> <i>Запис на консультації через Viber, ел.пошту</i>							

ОПИС КУРСУ

Курс «Спеціальна педагогіка» пропонується студентам бакалаврату спеціальності 016 «Спеціальна освіта/Логопедія», другого року навчання. Курс призначений для формування знань та вмінь студентів у галузі спеціальної освіти. Передбачається ознайомлення студентів з теоретичними та практичними основами спеціальної педагогіки, особливостями навчання та виховання дітей з особливими потребами, різними нозологіями

Мета викладання курсу «Спеціальна педагогіка» - розкрити теоретичні основи спеціальної педагогіки, теоретико-методичні засади виховання, навчання і розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку; сучасні тенденції та проблеми корекційно-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами.

Завдання курсу:

1. ознайомити студентів з теоретичними основами спеціальної педагогіки.
2. розкрити теоретико-методичні засади виховання, навчання та розвитку дітей з різними нозологіями
3. ознайомити зі сучасними тенденціями спеціальної педагогіки; особливостями інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Формат курсу – очний, заочний, дистанційний: проведення інтерактивних лекцій, практичних занять, занять у форматі тренінгу та консультацій.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- Використовувати основні поняття спеціальної педагогіки, знання щодо причин виникнення порушень у розвитку дитини, особливостей розвитку дітей з різними нозологіями;
- чітко визначати зміст, основні форми та методи навчально-виховної роботи в умовах спеціальної освіти;
- володіти технологіями інклюзивної освіти.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних та групових завдань розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1830>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60 балів):

Поточний контроль здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: експрес-тестування під час аудиторних занять; термінологічні диктанти; виконання практичних завдань (доповіді; робота в мікрогрупах); усні відповіді; контрольні тестування по закінченню вивчення розділів.

При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю. Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання пропущених завдань (теоретичних та практичних), що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивчених тем.

Підсумкові контрольні заходи (max 40 балів):

Підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: залік.

Практична частина екзамену (max 20 балів) Творче завдання передбачає схематичний опис особливостей розвитку та відхилень у поведінці дитини молодшого шкільного віку (тип порушення та заклад визначаються викладачем під час екзамену).

Теоретична частина заліку - підсумкове тестування на платформі Moodle (max 20 балів).

Критерії оцінювання

1-2. Виконання практичного завдання та його презентація на практичному занятті оцінюються у 4 бали (2 бали – за підготовку та 2 бали за презентацію (попередня табл.)).

4 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми; виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення.

3 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання; під час презентації виказав розуміння сутності досліджуваної проблеми; запропонував питання для групового обговорення.

2 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово вірно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей на проблемні запитання, або виконав завдання у повному обсязі, але не брав участі у презентації результатів.

1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок.

0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово невірно. У таких випадках студенту надається одна можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття. При цьому максимально можлива кількість балів складає 3.

3. Експрес-тестування під час аудиторних занять оцінюється у 2 бали, за умови, що студент виконав правильно більше 75% відсотків тестових завдань. За половину правильних відповідей студент отримує 1 бал. Менше половини правильних відповідей – 0 балів.

4-5. Контрольне тестування після вивчення розділів оцінюється максимально у 10 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 10 балів.

6. Перевірка письмових завдань самостійної роботи передбачає можливість отримати 10 балів. Для їх отримання студент має виконати та надати на перевірку письмові завдання, що входять до блоку самостійної роботи до початку екзаменаційно-залікової сесії. Критерії оцінювання: 10-9 балів отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання; 8-7 балів отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, але стереотипно. 6-5 балів отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово вірно; 4-3 балів отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури та під час виконання завдання припустився певних помилок; 2-1 балів отримує студент, який виконав завдання номінально, без глибокого осмислення проблеми, творчого підходу; 0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово невірно.

7. Залік.

Практична частина заліку. Творче завдання передбачає схематичний опис особливостей розвитку та відхилень у поведінці дитини молодшого шкільного віку (тип порушення та заклад визначаються викладачем під час екзамену.

Критерії оцінювання.

Максимальна кількість балів – 20, які нараховуються за виконання таких частин роботи:

- визначення актуальності роботи – 2 б.;
- правильне визначення загальних характеристик порушення – 3 б.;
- визначення сутності відхилення у поведінці – 2 б.;
- визначення засобів компенсації порушень (якщо можливо) -2 б.;
- характеристика особливостей корекційно-розвивальної роботи з дитиною – 2 б.;
- логічність, послідовність викладення матеріалу – 3 б.;
- доцільність запропонованих форм та методів корекційної роботи – 4 б.;
- презентація програми під час іспиту – 2 б.

Теоретична частина заліку (тестування) оцінюється у 20 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів.

Концепція викладання

Моя мета – створити комфортне середовище для вашого навчання. Протягом семестру я очікую від вас постійного зворотного зв'язку (ваши запитання, відгуки, критика та пропозиції сприятимуть удосконаленню курсу. Передбачається, що наш з вами діалог буде здійснюватися під час аудиторних занять та на платформах Moodle або Zoom, а також додатково ви можете використовувати електронну пошту, Viber, (номер на сторінці курсу в Moodle).

Під час листування, особливо на початку навчання, вказуйте номер групи та назву дисципліни. І, звичайно, власне ім'я та прізвище. Ваша робоча адреса електронної пошти

має містити ваші справжні прізвище та ім'я. Дана вимога пов'язана з великою кількістю студентів, з якими викладач веде листування протягом семестру.
Якщо у вас виникають складнощі при виконанні завдань, обов'язково дайте мені знати, не чекайте кінця семестру).
У кожного завдання передбачено певний дедлайн. Терміни виконання завдань ви побачите на сторінці курсу в Moodle. Якщо ви не встигаєте з поважних причин – ви маєте попередити мене, і ми з вами домовимось про наступний дедлайн. Але не зволікайте, намагайтеся встигати виконувати завдання вчасно, для попередження виникнення ефекту «снігової кулі»).
При оформленні письмових робіт ви маєте перевірити орфографію та дотримуватись певних вимог щодо оформлення робіт. Означені вимоги ви також знайдете на сторінці курсу в Moodle. При виконанні робіт дотримуйтесь <i>академічної доброчесності</i> (див. стор. 9).
Для успішного навчання, під час аудиторних або віртуальних занять намагайтеся виявляти активність, брати участь в обговоренні проблемних питань; вносьте свої пропозиції та ставте запитання, на які ми спільно знайдемо відповіді!
Під час занять он-лайн мають бути увімкнені екрани. Потурбуйтеся, також, про навушники та мікрофони. Он-лайн заняття проводитимуться на платформі Zoom. Завчасно встановіть означений додаток на ваш пристрій. Бажано використовувати комп'ютер або ноутбук. Посилання на заняття ви будете отримувати на свої електронні адреси.
Деякі завдання передбачають роботу в мікрогрупі. Це може бути від 2 до 5 учасників. Зверніть увагу – склад мікрогруп може бути довільний (за вашим бажанням) та нормований (за призначенням викладача). Під час роботи у мікрогрупі намагайтесь розподіляти обов'язки рівномірно. Доцільно обирати/призначати <i>відповідального</i> за виконання певного завдання. Це дозволить вам навчитись ефективно працювати в команді!
Свої оцінки (бали) ви можете побачити на сторінці курсу в Moodle (на сторінці курсу у вкладці «Цей курс» ви знайдете «Журнал оцінок»). Якщо вам необхідні будуть пояснення – звертайтеся до мене.
Додаткові бали можна отримати за наукову студентську роботу, яка передбачає проведення дослідження у межах тематики курсу та підготовку до публікації у наукових збірках або до участі у конкурсі студентських наукових робіт. Детальніше про наукову роботу можна дізнатися у мене під час консультацій.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Усне опитування, термінологічний диктант, експрес-тестування	тиждень	4%
	Робота у мікрогрупах на практичному занятті	практичні 1, 2, 3,	12%
	Завдання самостійної роботи		4%
	Контрольне тестування		8%
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Усне опитування, експрес-тестування, термінологічний диктант	тиждень	6%
	Робота у мікрогрупах на практичному занятті	практичні 4, 5, 6, 7	16%
	Завдання самостійної роботи		4%
	Контрольне тестування		8%
Підсумковий контроль (max 40%)			
Екзамен (теоретична частина)			20%
Екзамен(практична частина)			20%
Разом			100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів (max)
Змістовий модуль 1.			
Лекція 1	Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання		
Практичне заняття 1	Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання	Обговорення питань практичного заняття. Термінологічний диктант	4
Самостійна робота з теми	Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання	Написання есе на тему «Актуальність спеціальної педагогіки в сучасних умовах»	2
Лекція 2	Теоретичні основи спеціальної педагогіки	Експрес-тестування або термінологічний диктант	2
Самостійна робота з теми	Теоретичні основи спеціальної педагогіки	Складання таблиці « Наукові концепції поглядів на життя і діяльність людей з різними порушеннями у розвитку»	2
Лекція 3	Теоретичні основи спеціальної педагогіки	Експрес-тестування або термінологічний диктант	2
Практичне заняття 2	Теоретичні основи спеціальної педагогіки	Обговорення питань практичного заняття. Термінологічний диктант.	4
Самостійна робота	Теоретичні основи спеціальної педагогіки	Складання конспекту «Загальні закономірності, властиві	2

		порушенням у розвитку організму» за Л.С.Виготським	
Лекція 4-5	Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі порушень психофізичного розвитку	Експрес-тестування або термінологічний диктант	2
Практичне заняття 3	Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі порушень психофізичного розвитку	Обговорення питань практичного заняття. Термінологічний диктант	
Самостійна робота	Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі порушень психофізичного розвитку	Реферат на тему «Вплив навколишнього середовища на порушення у психофізичному розвитку дитини»	3
Лекція 6-7	Загальна характеристика дітей із сенсорними порушеннями. Діти з порушеннями зорових функцій	Експрес-тестування або термінологічний диктант	2
Практичне заняття 4	Загальна характеристика дітей із сенсорними порушеннями. Діти з порушеннями зорових функцій	Доповіді за темою. Робота в малих групах. Розробка пам'ятки для батьків	4
Самостійна робота	Загальна характеристика дітей із сенсорними порушеннями. Діти з порушеннями зорових функцій		2
Контрольне тестування 1		Тестування на платформі Moodle на сторінці курсу	8
Змістовий модуль 2.			
Лекція 8-9	Загальна характеристика дітей із сенсорними порушеннями. Діти з порушеннями слуху	Експрес-тестування або термінологічний диктант	2
Практичне заняття 5	Загальна характеристика дітей із сенсорними порушеннями. Діти з порушеннями слуху	Доповіді за темою. Робота в малих групах. Розробка пам'ятки для батьків. Організація взаємодії з дітьми з порушеннями слуху	4
Самостійна робота	Загальна характеристика дітей із сенсорними порушеннями. Діти з порушеннями слуху	Ознайомлення з методикою діагностування порушень слуху у дітей	2
Лекція 10-12	Загальна характеристика дітей з порушеннями мовлення	Експрес-тестування або термінологічний диктант	
Практичне заняття 6	Загальна характеристика дітей з порушеннями	Обговорення питань практичного заняття. Доповіді за темою: Робота	4

	мовлення	в малих групах. Складання таблиці мовленнєвих порушень у дітей	
Самостійна робота	Загальна характеристика дітей з порушеннями мовлення	Есе за фільмом «Зірочки на землі»	2
Лекція 13-14	Загальна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату		
Практичне 7	Загальна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	Робота в мікрогрупах. Обговорення питань практичного заняття	4
Самостійна робота	Загальна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату	Робота в мікрогрупах. Проаналізувати дитячий майданчик у своєму дворі на наявність зручностей та архітектурних бар'єрів	2
Контрольне тестування 1		Тестування на платформі Moodle на сторінці курсу	8

Наприкінці семестру, під час екзаменаційно-залікової сесії проводиться підсумковий контроль – залік.

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Законодавчі та нормативні документи

1. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14_34
2. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. Закон України «Про охорону дитинства» URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
5. Закон України «Про професійно-технічну освіту» URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>
6. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
7. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України № 852 від 15.09.2008 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-08>

Основна:

1. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. реком. МОНУ. Суми : Університетська книга, 2008. 224 с.
2. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта» : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2013. 392 с.

3. Колупасва А.А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : навч.-метод. посіб. Київ : Науковий світ, 2010. 174 с.
4. Колупасва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. Інклюзивна школа : особливості організації та управління : навч.-метод. посібник; за заг. ред. Л.І. Даниленко. Київ : Педагогічна думка: 2007. 127 с.
5. Концепція розвитку інклюзивної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2010 № 912. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
6. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики : учебное пособие. Донецк: Лебидь, 2002. 327 с.
7. Спеціальна педагогіка / за заг.ред. Мартинчук О.В.. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.
8. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами : навчально-методичний посібник. Рівне : Університет менеджменту освіти, 2016. 141 с.
9. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник / кол. авт. С. П. Миронова, О. В. Гаврилов, М. П. Матвєєва / за заг. ред. С. П. Миронової. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 236 с.
10. Синьов В.М. Кобернік Г.М. Основы дефектологии : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1994. 143 с.
11. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка : підручник. Частина І. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 238 с.
12. Выготский Л.С. Собрание сочинений в 6-ти томах. Т. 5. Основы дефектологии / под ред. Т.А. Власовой]. Москва : Изд-во Акад. пед. наук, 1983. 369 с.

